

*Lokal Agenda 21
Dansk status 2001*

*Lokal Agenda 21
Dansk status 2001*

Titel

Lokal Agenda 21
Dansk status 2001

Udarbejdet af

ØKOconsult as
i samarbejde med
Miljø- og Energiministeriet
Landsplanafdelingen, 6. kontor.

Redaktion

Peer Frank, Vibeke Jørgensen,
Frederik Brun Madsen,
Dorrit Røtzler Møller,
Miljøministeriet

Omslag og logo

Jakob Kühnel, grafiker IDD

Kort

PlanGIS-Danmark, 2001,
Landsplanafdelingen,
Miljøministeriet

Papir

115 g. Cyclus Offset
Omslag: 250 g Cyclus Offset
100% genbrugspapir

Tryk

Saloprint a/s
København

Oplag

1.000 eksemplarer 1. oplag

**Henvendelse angående
publikationen**

Miljøministeriet
Departementet
Landsplanafdelingen
Højbro Plads 4
1200 København K.
Telefon 33 92 76 00
Telefax 33 32 22 27
www.landsplanafdelingen.dk

Pris

Kr. 85,00 inkl. moms i
Miljøbutikken
Information & Bøger
Læderstræde 1-3
1201 København K.
Telefon 33 95 40 00
Telefax 33 92 76 90
E-post: butik@mem.dk
Internet: <http://www.mem.dk/butik>

Kan også købes i boghandlen
eller bestilles hos
Statens Information
Publikationsafdelingen
Postboks 1300
2300 København S.
Telefon 33 37 92 28
Telefax 33 37 92 80
E-post sp@si.dk
www.si.dk

ISBN 87-601-9478-2

Publikationen kan citeres
med kildeangivelse

Januar 2002

Forord

Miljø- og Energiministeriet, Landsplanafdelingen har hen over sommeren 2001 gennemført en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse af amternes og kommunernes lokal Agenda 21-arbejde. Det er tredje gang vi gennemfører en sådan undersøgelse. Første gang var ved årsskiftet 1996/97 – og anden gang ved årsskiftet 1998/99. Undersøgelserne er bygget op om de samme spørgsmål – med enkelte varianter – så resultaterne kan sammenlignes.

Undersøgelserne giver et godt overblik over aktiviteterne i landet. Det kan vi dels bruge til at målrette den erfaringsudveksling og idéudvikling som vi har samarbejdet med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen om siden 1994. Samtidig tjener overblikket denne gang det formål at kunne markere den danske indsats ved FN-topmødet i Johannesburg i september 2002.

Undersøgelsen og udarbejdelsen af denne rapport er gennemført af ØKOconsult as som konsulenter for Miljøministeriet, Landsplanafdelingen. Rapporten indeholder en gennemgang af undersøgelsens resultater og sammenligninger med de foregående år.

Det er glædeligt at der endnu en gang er sket en fremgang – dels i antallet af lokal Agenda 21-aktive amter og kommuner (75%) – og dels i omfanget af aktiviteter i de enkelte amter og kommuner. Denne fremgang skal vurderes på baggrund af at det er frivilligt hvilke initiativer der igangsættes. Der kan på den anden side spores en vis mætning i indsatsen. Dels er der flere amter og kommuner i denne undersøgelse end de tidligere der markerer at de ikke vil intensivere indsatsen næste år. Dels er der kommuner der er holdt op med at være lokal Agenda 21-aktive. Dette kan eventuelt lede til fornyet indsats fra den nationale kampagne med hensyn til at give inspiration til den frivillige indsats.

I 2000 vedtog Folketinget at amter og kommuner fremover hvert fjerde år skal offentliggøre en lokal Agenda 21-strategi. Ifølge loven skal den første senest foreligge med udgangen af 2003. Undersøgelsen viser at 4 ud af 10 kommuner allerede er i gang med at udarbejde strategien. Umiddelbart efter nytår 2002 udsender Miljøministeriet en vejledning i strategi for lokal Agenda 21. Det er fortsat frivilligt hvilke konkrete lokal Agenda 21-projekter der sættes i gang.

Vi vil gerne benytte lejligheden til at takke de danske amter og kommuner for deres deltagelse i undersøgelsen som endnu en gang havde en meget høj svarprocent. Lokal Agenda 21-arbejdet er landet over præget af stor kreativitet. Vi håber at denne rapport – og den kommende vejledning i strategi for lokal Agenda 21 – kan inspirere amternes og kommunernes fortsatte arbejde.

Miljøministeriet, Landsplanafdelingen

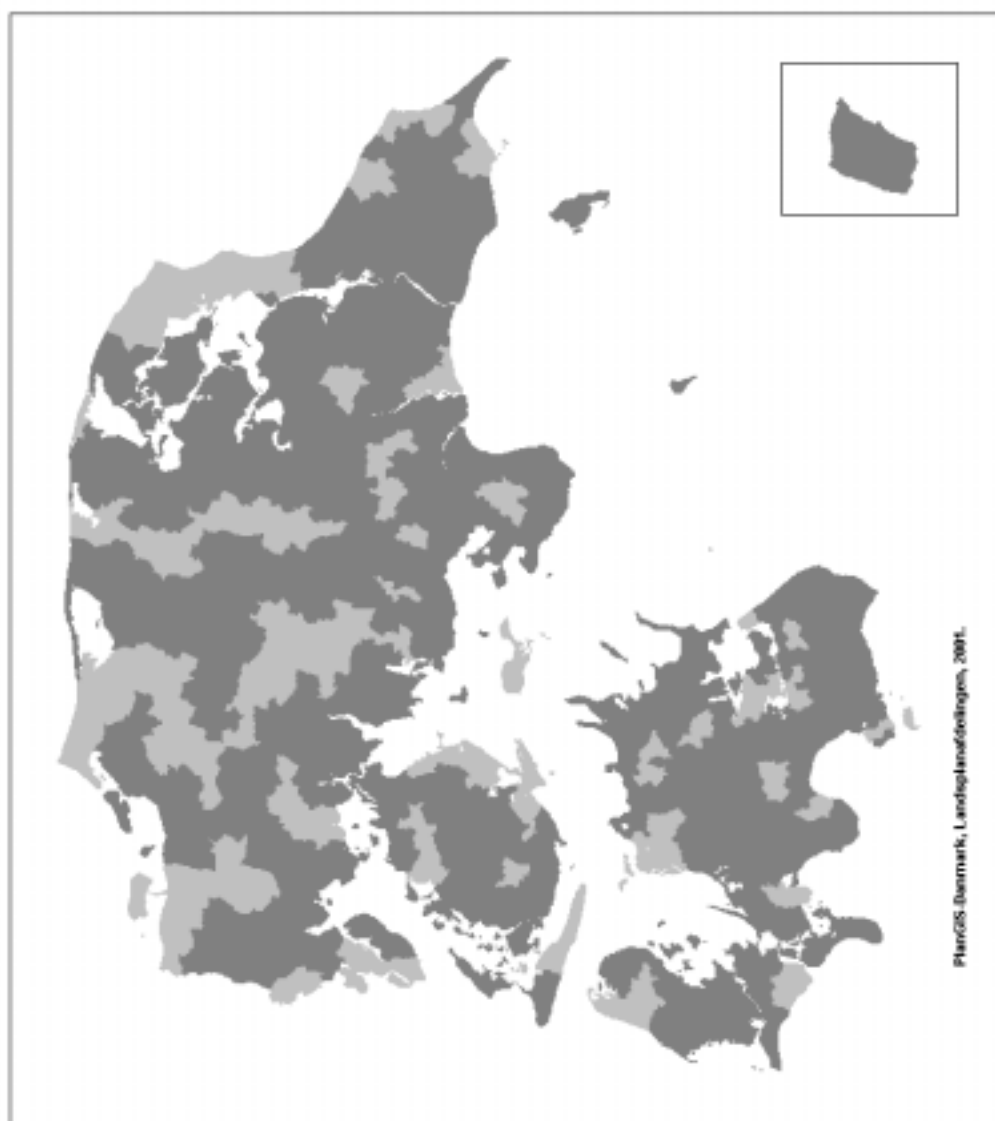
Indhold

1 Indledning	6
2 Metode og datagrundlag	7
3 Besvarelserne	8
4 Konklusioner	30
Bilag 1: Spørgeskema	33
Hvad er lokal Agenda 21?	39

Resumé

I anledningen af 10-året for Rio-konferencen har Miljøministeriet foretaget en landsdækkende undersøgelse af de danske kommuners og amters arbejde med lokal Agenda 21. Undersøgelsen er foretaget i 2001 og følger op på tidligere undersøgelser. ØKOconsult har været konsulent på undersøgelsen.

Rapporten gennemgår besvarelserne fra spørgeskemaundersøgelsen, og runder af med nogle konklusioner der har til formål at samle op på de væsentligste tendenser. Undersøgelsen viser at 75% af landets kommuner og amter arbejder med lokal Agenda 21, og at arbejdet udbredes og forankres i stigende grad. Der er en stigning i antallet af involverede aktører, og i antallet og bredden af aktiviteter på landsplan.

Aktive lokal Agenda 21-kommuner i 2001 er vist med mørk farve.

1. Indledning

Den danske kampagne om lokal Agenda 21 gennemføres i samarbejde mellem Miljøministeriet ved Landsplanafdelingen, Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening.

Som led i den fælles kampagne gennemføres ca. hvert andet år en undersøgelse af amter og kommuners arbejde med lokal Agenda 21. Den første undersøgelse blev gennemført ved årsskiftet 1996/97, og i det følgende kaldes denne undersøgelse 1996-undersøgelsen. Den anden undersøgelse gennemførtes ved årsskiftet 1998/99 og benævnes tilsvarende 1998-undersøgelsen.

Lokal Agenda 21 Dansk status 2001 er gennemført i løbet af sommeren 2001. Ud over værdien af at tegne et opdateret billede af amter og kommuners arbejde med lokal Agenda 21 er undersøgelsen denne gang interessant af to grunde.

For det første vedtog Folketinget i 2000 en ændring af planloven som betyder at amter og kommuner skal redegøre for deres strategi omkring lokal Agenda 21. Undersøgelsen giver en forsmag på i hvilket omfang amter og kommuner har igangsat strategiudarbejdelsen.

For det andet er denne rapport et bidrag til FN-topmødet i Johannesburg i 2002, Rio+10, hvor der internationalt gøres status i anledningen af 10-året for konferencen om miljø og udvikling i Rio de Janeiro.

Opbygningen af Lokal Agenda 21 Dansk status 2001 er sådan at der i afsnit 2 redegøres for den anvendte metode i spørgeskemaundersøgelsen. I afsnit 3 gennemgås besvarelserne af spørgeskemaets enkelte spørgsmål. Rapporten afsluttes med konklusioner i afsnit 4.

I rapporten sammenlignes status for 2001 med resultaterne fra 1998/99 og i relevant omfang også med 1996/97, og der kommenteres på de mest iøjnefaldende resultater.

Der skrives flere steder "Agenda 21" - hvormed der menes "lokal Agenda 21", ligesom "Agenda-aktive" er en forkortelse af "lokal Agenda 21-aktive".

2 Metode og datagrundlag

Spørgeskemaet, der er vedlagt som bilag 1, er udsendt til landets 14 amter og 275 kommuner den 31. maj 2001. Undersøgelsen er således gennemført inden sammenlægningen af amt og kommuner på Bornholm.

Med en skriftlig rykker og efterfølgende telefoniske henvendelser er det vedrørende spørgsmål 1 lykkedes at få svar fra alle landets 289 amter og kommuner, altså 100%. Der er i alt modtaget skriftligt svar fra 274 amter og kommuner, svarende til 95%.

Den høje svarprocent skyldes bl.a. skemaets overkommelighed samt en betydelig indsats med at rykke for manglende svar. Spørgeskemaet giver flere steder mulighed for at supplere med mere fyldestgørende beskrivelser af de igangsatte initiativer m.v. I rapporten er dette tydeligst ved spørgsmål 21 og de spørgsmål hvor der er spurgt til "andet". Beskrivelserne er i stort omfang gengivet og kommenteret med vægten lagt på initiativer m.v. som optræder i flere besvarelser.

Spørgeskemaet er ligesom ved tidligere lokal Agenda 21-statusundersøgelser udsendt i et samarbejde mellem Miljøministeriet, Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening. Svarene er modtaget i og behandlet af Landsplanafdelingen, med ØKOconsult as som konsulent.

Med henblik på at kunne sammenligne status i 1996/97, 1998/99 og 2001 er spørgeskemaet helt overvejende identisk med de tidligere anvendte. Det eneste nye spørgsmål (nr. 22) vedrører amtets/kommunens udarbejdelse af strategi for lokal Agenda 21. Derudover er der enkelte spørgsmål der er ændret, hvilket vil blive berørt ved gennemgangen af besvarelserne.

Hvor der var 2 år mellem de første to statusundersøgelser, der gennemførtes ved årsskiftet, er denne undersøgelse gennemført i løbet af sommeren 2001, dvs. 2½ år efter 1998-undersøgelsen.

3 Besvarelsene

I det følgende fremlægges og kommenteres besvarelsene af spørgeskemaets 22 spørgsmål.

Bortset fra spørgsmål 1 og 3 omfatter analysen kun svarene fra de Agenda-aktive amter og kommuner, i alt 216 af de 289 amter og kommuner. Af de 216 foreligger der skriftligt svar fra 211 amter/kommuner, dvs. 98%. Ved sammentælling af afkrydsninger vil man imidlertid ikke altid finde netop 211 markeringer. Det skyldes enten at der i det pågældende spørgsmål har været tilladt at sætte mere end ét kryds (fremgår i så fald af spørgsmålet), eller at visse amter/kommuner har undladt at besvare det pågældende spørgsmål.

De enkelte spørgsmål gennemgås således:

- Spørgsmålet gengives kursiveret og med fed skrift
- Resultatet vises i skemaform og/eller grafisk
- Indholdsmæssig kommentar
- Evt. påkrævede metodebemærkninger

Spørgsmål 1: Har amtet/kommunen indledt arbejdet med lokal Agenda 21?

	Kommuner		Amter		I alt		Procentvis fordeling	
	2001	1998	2001	1998	2001	1998	2001	1998
Ja	203	187	13	13	216	200	74,7	69,2
Nej	72	88	1	1	73	89	25,3	30,8
I alt	275	275	14	14	289	289	100,0	100,0

Andelen af Agenda-aktive amter og kommuner i Danmark er steget fra 69% i 1998 til 75% i 2001. Ser man på 1996 var 50% Agenda-aktive.

Sammenlignet med udviklingen i tilslutningen fra 1996 til 1998 er der fortsat tale om en stigning i antallet af Agenda-aktive kommuner i perioden 1998 til 2001. Væksten har dog været noget lavere de seneste år. Hvor tilslutningen steg med ca. 20%-point (fra 50% til 69%) i perioden 1996 til 1998, har den forøgede tilslutning over de sidste 2½ år været på ca. 6%-point.

At nettotilgangen af nye Agenda-aktive kommuner aftager, kan tyde på at vi nærmer os et mætningspunkt for hvor mange kommuner der ønsker at indlede arbejdet med lokal Agenda 21. Omvendt er der en stor udskiftning i antallet af aktive Agenda-kommuner, hvilket viser at den sidste fjerdedel af kommunerne ikke er en inkarneret gruppe af Agenda-modstandere. De p.t. ikke-Agenda-aktive kommuner er altså bl.a. kommuner der har været i gang i en tidligere periode. 23 kommuner er faldet fra siden 1998, mens 39 kommuner er kommet til. Det svarer til en nettotilgang på 16 kommuner i perioden.

De Agenda-aktive kommuner dækkede i 1996 71% af den danske befolkning, og 84% i 1998. Andelen er steget til 87% i 2001. Befolkningsandelen (87%) er større end kommuneandelen (75%), da indbyggertallet i de Agenda-aktive kommuner i gennemsnit er større end i de ikke-Agenda-aktive kommuner.

Forholdet illustreres af at det gennemsnitlige indbyggertal i de Agenda 21-aktive kommuner er 23.000, mens det i de resterende kommuner kun er 9.400. Sammenlignet med undersøgelsen i 1998 var det gennemsnitlige indbyggertal i de Agenda 21-aktive kommuner 22.100, henholdsvis 9.900 i de øvrige kommuner. I 1996 var de tilsvarende tal 24.900 indbyggere i de Agenda-aktive kommuner, henholdsvis 13.200 indbyggere i de øvrige kommuner.

For så vidt angår det her behandlede, og for undersøgelsen helt centrale spørgsmål, er tallene fra 1996, 1998 og 2001 direkte sammenlignelige, da selve spørgsmålet er uændret.

I 2001-undersøgelsen er spørgsmålet forklaret yderligere, bl.a. med baggrund i planlovens bestemmelser om at amtet/kommunen hvert fjerde år skal udarbejde en redegørelse der beskriver strategien for deres lokale Agenda 21-arbejde. Bagerst i denne rapport, på indersiden af omslaget, er kort beskrevet de indsatsområder som strategien skal indeholde politiske målsætninger for, ifølge planlovens § 33 a.

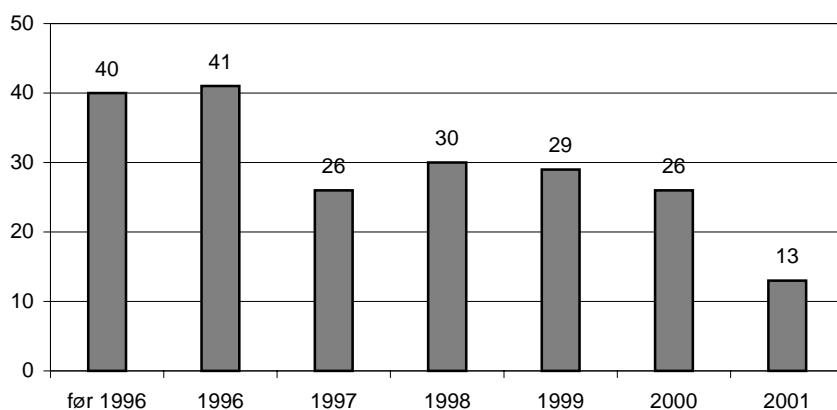
Foruden henvisningen til planloven i spørgeskemaet gengives de fem tidligere opstillede pejlemærker der karakteriserer lokal Agenda 21:

- Helhedssyn og tværsektoriel tænkning
- Aktiv borgerdeltagelse
- Kredsløbstankegang
- Inddragelse af globale hensyn
- Styrkelse af det langsigtede perspektiv

Det er op til amtet/kommunen at bedømme om arbejdet med lokal Agenda 21 er indledt.

En varierende tolkning fra kommune til kommune betyder at nogenlunde sammenlignelige kommuner i nogle tilfælde svarer forskelligt på spørgsmålet. I sammenligningen med tidligere undersøgelser er dette forhold uændret.

Spørgsmål 2: Hvis ja, hvornår?

Note: 11 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner har ikke angivet hvornår de indledte arbejdet.

Figuren viser siden 1996, år for år, antallet af amter/kommuner der har indledt arbejdet med lokal Agenda 21. Vedrørende tallet for 2001 skal bemærkes at undersøgelsen er gennemført halvvejs inde i netop 2001, hvilket der skal tages højde for i sammenligningen med tidligere år.

Perioden før 1996 dækker årene 1992 til 1995. Det forventes at hovedparten af markeringerne før 1996 gælder 1995, da opfordringen til landets amter og kommuner om at gå i gang med det lokale Agenda 21-arbejde kom i slutningen af 1994.

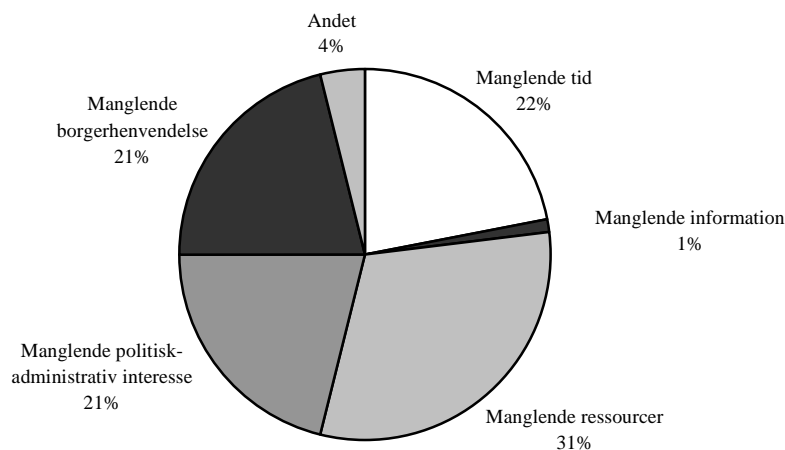
For perioden fra 1996 og frem kan det konstateres at især 1996 og dernæst 1998 og 1999 har været de år hvor flest amter/kommuner har påbegyndt arbejdet. Væksten i 1998 og til dels 1999 kan formentlig bl.a. tilskrives fremsættelse af lovforslag om lokal Agenda 21, konferenceaktivitet og mere intensiv udsendelse af materiale fra Kommunernes Landsforening og Miljø- og Energiministeriet.

Efter 1996 har antallet ligget forholdsvis stabilt på niveauet 25-30 kommuner pr. år. En forklaring på at der fortsat kommer kommuner til, kan være den beskrevne ændring af planloven i 2000, hvorved arbejdet med lokal Agenda 21 er blevet lovfæstet for så vidt angår kravet om at redegøre for kommunens/amtets strategi.

Sammenlignes figuren med den tilsvarende figur i undersøgelsen ved årsskiftet 1998/99, iagttages et fald i antallet af amter/kommuner der angiver at have indledt arbejdet med lokal Agenda 21 i alle år til og med 1998. Forklaringen er bl.a. at nogle kommuner har indstillet arbejdet mens nye er kommet til. For andre kommuner kan forskellen skyldes tvivl om arbejdet rent faktisk var indledt det pågældende år. Man kan fx forestille sig at aktiviteterne set i bakspejlet har væ-

ret så relativt beskedne at de ikke huskes som om Agenda-arbejdet var egentligt "indledt".

Spørgsmål 3: Hvis nej, hvorfor?

Note: 10 ud af de 73 ikke-Agenda-aktive amter/kommuner har ikke angivet en begrundelse. Procent er beregnet ud fra i alt 156 angivelser idet nogle kommuner har sat kryds ved flere begrundelser.

Begrundelserne for ikke at være gået i gang er overvejende manglende ressourcer og dernæst manglende tid.

Mangelde politisk-administrativ interesse og manglende borgerhenvendelse angives begge i ca. 1/5 af tilfældene. Mangelde borgerhenvendelse er en ny svarkategori i forhold til tidligere undersøgelser, hvorfor det ikke er muligt direkte at sammenligne resultaterne – heller ikke for de andre begrundelser. Det kan dog konstateres at manglende borgerdeltagelse placerer sig som en markant begrundelse.

Mangelde information, og andet er kun angivet i ubetydeligt omfang.

I det store hele kan det siges at lidt mindre end halvdelen af begrundelserne vedrører manglende interesse fra enten borgere eller politikere/administration. Godt halvdelen af angivelserne vedrører manglende ressourcer eller tid hvilket overordnet hører til samme type begrundelse.

Ser man nærmere på de i alt 73 amter og kommuner, der jf. spørgsmål 1 p.t. ikke er Agenda-aktive, er det bemærkelsesværdigt at 22 amter/kommuner – svarende til 30% – i denne gruppe oplyser at Agenda 21 er under forberedelse internt i amtet/kommunen (spørgsmål 5). Dette skal ses i sammenhæng med at udfyldelse af den resterende del af spørgeskemaet kun var tiltænkt de Agenda-aktive amter/kommuner. Det kan derfor være at en endnu større del af kommunerne forbereder lokal Agenda 21-arbejde. Størstedelen af de 30% er kommuner der ikke før har været Agenda 21-aktive.

Svarene peger på at amterne/kommunerne opfatter det som forholdsvis forpligtende at svare ja til at man har indledt arbejdet med lokal Agenda 21. At amter og kommuner er forbeholdne på dette punkt kan evt. forklares med at lokal Agenda 21 opfattes mere håndfast end tidligere, bl.a. grundet lovgivningens krav til strategiudarbejdelse. Ja-andelen var evt. blevet højere hvis amter og kommuner havde brugt samme kriterier for at svare ja som ved tidligere statusundersøgelser.

Blandt de kommuner der forbereder lokal Agenda 21 internt i kommunen, begrundes næsten alle den manglende aktivitet med mangel på ressourcer.

Vedrørende de 23 kommuner der har stoppet Agenda-arbejdet siden sidste undersøgelse, ligger begrundelserne meget tæt på de øvrige ikke-Agenda-aktive kommuners svar.

Spørgsmål 4: Benyttes betegnelsen "lokal Agenda 21" eller "Agenda 21" i amtets/kommunens information indadtil og over for borgerne?

	Antal		Procentvis fordeling	
	2001	1998	2001	1998
Ja	145	129	79,2	71,7
Nej	38	51	20,8	28,3
I alt	183	180	100,0	100,0

Note: 33 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

Hvad angår betegnelsen "Agenda 21", eller "lokal Agenda 21" har 145 amter og kommuner svaret at de bruger en af betegnelserne, hvilket er en stor andel ud af de i alt 183 svar. Sammenlignet med 1998-undersøgelsen er der en noget højere andel der bruger betegnelsen (lokal) Agenda 21.

Ud over den almindelige udbredelse vurderes det at lovgivningen på området har medvirket til at manifestere begrebet. Det må forventes at amternes og kommunernes strategiudarbejdelse på baggrund af planloven vil udbrede betegnelsen yderligere.

Spørgsmål 5: Hvad er status for lokal Agenda 21 i dag?

	Antal		Procent af aktive	
	2001	1998	2001	1998
Under forberedelse internt i amtet/kommunen	63	81	29,2	40,5
Dialog med borgerne indledt	98	96	45,4	48,0
Projekter igangsat	124	108	57,4	54,0
De første projekter er afsluttet	105	58	48,6	29,0

Note: 11 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

Langt flere amter/kommuner svarer i 2001 at de første projekter er afsluttet mens en mindre andel har Agenda 21 under forberedelse når man sammenligner med status i 1998. Med hensyn til dialogen med borgerne og igangsætningen af projekter er andelen nogenlunde uændret. Generelt viser resultaterne at amter og kommuner er kommet videre i processen. Der er med andre ord sket en forskydning af status for alle amter/kommuner under et, hvilket må tages som udtryk for en naturlig fremdrift i arbejdet.

I 1998-undersøgelsen var det i modsætning til 2001-undersøgelsen direkte anført at kommunen gerne måtte sætte flere krydser. I 2001-undersøgelsen har nogle amter/kommuner desuagtet sat mere end ét kryds. Sammenligningen skal derfor tages med forbehold.

Spørgsmål 6: Hvilken dokumentationsform anvendes for lokal Agenda 21? Mulighed for flere afkrydsninger.

	Antal		Procent af aktive	
	2001	1998	2001	1998
Lokal Agenda 21 betragtes som en særlig "indfaldsvinkel" på arbejdet og er ikke skriftligt dokumenteret	76	81	35,2	40,5
Lokal Agenda 21 finder udtryk i et særskilt plandokument	40	45	18,5	22,5
Lokal Agenda 21 er integreret i region-/kommuneplanen	112	90	51,9	45,0
Lokal Agenda 21 er integreret i miljøhandlingsplanen	50	46	23,1	23,0
Andet	43	42	19,9	21,0

Note: 16 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

I forhold til 1998-undersøgelsen observeres at lokal Agenda 21 i 2001 er integreret i regionplanen/kommuneplanen i større udstrækning end tidligere. I 2001 svarer over halvdelen af de Agenda-aktive amter/kommuner at det er tilfældet. At lokal Agenda 21 er integreret i miljøhandlingsplanen gælder uforandret for 23%. Udviklingen er dermed gået i retning af en større forankring i eksisterende planer med tværsektoriel og helhedsorienteret karakter.

Dette er sket på bekostning af at lokal Agenda 21 finder udtryk i et særskilt plandokument, og betragtes som en særlig ikke skriftligt, dokumenteret "indfaldsvinkel" på arbejdet. Begge disse svarkategorier er afkrydset i mindre omfang end tidligere.

Inden for kategorien "andet" er der bl.a. eksempler på at lokal Agenda 21 er integreret i kommunens budgetprocedure, trafik- og miljøhandlingsplan, affaldsplan, indkøbspolitik, virksomhedsplan, samt at der udarbejdes statusredegørelser m.v. Der er også flere kommuner der beskriver at lokal Agenda 21 er på vej til at blive integreret i især kommuneplanen, og i mindre omfang i andre planer. Alt i alt understreger svarene at der er opmærksomhed omkring at dokumentere arbejdet, og at lokal Agenda 21 i stigende grad rodfæstes i forvaltningen.

Spørgsmålet vurderes at være direkte sammenligneligt med 1998-undersøgelsen selv om der er to mindre formuleringsmæssige ændringer. Dels er selve spørgsmålet formuleret om, idet det hed "Dokumentationsform?" i 1998, dels er den første svarmulighed ændret minimalt.

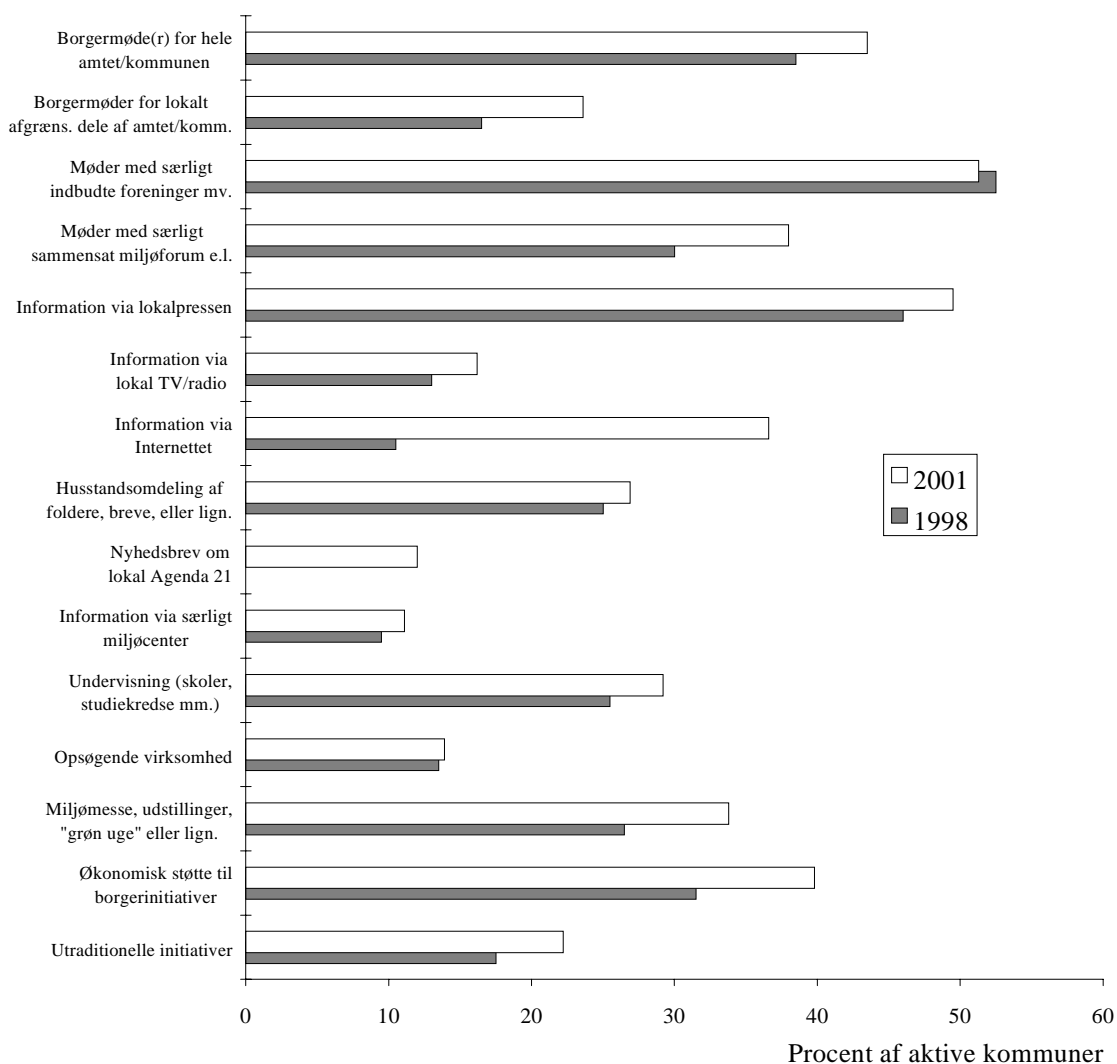
Spørgsmål 7: Hvad har amtet/kommunen gjort for at skabe/fastholde lokal opmærksomhed om og interesse for lokal Agenda 21? Mulighed for flere afkrydsninger.

	Antal		Procent af aktive	
	2001	1998	2001	1998
Borgermøder for hele amtet/kommunen	94	77	43,5	38,5
Borgermøder for lokalt afgrænsede dele af amtet/kommunen	51	33	23,6	16,5
Møder med særlige indbudte foreninger, enkeltpersoner, m.v.	111	105	51,4	52,5
Møder med særligt sammensat miljøforum, dialogforum eller lign.	82	60	38,0	30,0
Information via lokalpressen	107	92	49,5	46,0
Information via lokal TV/radio	35	26	16,2	13,0
Information via internettet	79	21	36,6	10,5
Husstandsomdeling af foldere, breve, spørgeskemaer eller lign.	58	60	26,9	25,0
Nyhedsbrev om lokal Agenda 21	26	-	12,0	-
Informationer via særligt miljøcenter	24	19	11,1	9,5
Undervisning (skole, studiekredse, oplysningsforbund, m.m.)	63	51	29,2	25,5
Opsøgende virksomhed	30	27	13,9	13,5
Miljømesse, udstillinger, "grøn uge" eller lign.	73	53	33,8	26,5
Økonomisk støtte til borgerinitiativer	86	63	39,8	31,5
Utraditionelle opmærksomhedsskabende initiativer	48	35	22,2	17,5

Note: 24 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

Kort fortalt er aktivitetsniveauet vokset over hele linien fra 1998 til 2001, hvilket tydeligt ses af nedenstående figur.

Spørgsmål 7 *Initiativer o.l.*

En enkelt undtagelse i væksten i aktivitetsniveauet er møder med særligt indbudte foreninger, enkeltpersoner m.v. hvilket ikke desto mindre stadig er "topscoreren" med hensyn til at skabe og fastholde lokal opmærksomhed. Over halvdelen af alle aktive amter/kommuner benytter sådanne møder. Borgermøder enten for hele amtet/kommunen, eller lokalt afgrænsede dele heraf, er også et meget udbredt initiativ, ligesom møder med særligt sammensat miljøforum, dialogforum eller lignende. Med andre ord er møder i forskellig udformning et meget udbredt redskab i lokal Agenda 21-arbejdet.

Den mest markante stigning vedrører information via Internettet som benyttes af 37% af de Agenda-aktive amter/kommuner. Det bemærkes i øvrigt at nyhedsbrev om lokal Agenda 21 er en ny svarmulighed, hvilket dog ikke er blandt de mest anvendte initiativer.

En interessant udvikling er at økonomisk støtte til borgerinitiativer har opnået en noget større udbredelse (40% i 2001 mod 32% i 1998). Går man tilbage til 1996 er omfanget mere end fordoblet. Udviklingen kan ses som et fingerpeg om at borgerinitiativerne tages seriøst, og betragtes som et væsentligt bidrag som fortjener direkte økonomisk støtte. I statusundersøgelsen fra 1998 blev det yderligere pointeret at netop økonomisk støtte er stærkt medvirkende til at skabe lokal troværdighed omkring kommunens Agenda-arbejde.

Desuden er omfanget af utraditionelle initiativer øget. Her er et udpluk til inspiration: Affaldssorterings-happening, skrotbilkampagne, dyrkning af giftfri have, afholdelse af store lugedag, ombytning af gift med hakke, el i hverdagen, cykelkampagne, årlig miljøfestival, nedsættelse af et råd for bæredygtig udvikling, teater, fokusgrupper, rundbordssamtaler, caféarrangement om sundhed, bygning af et Agenda 21-hus og Jordens dag.

Spørgsmål 8: Har amtet/kommunen som led i Agenda 21 afprøvet andre dialogformer end de hidtil anvendte til inddragelse af borgerne?

	Antal		Procentvis fordeling	
	2001	1998	2001	1998
Ja	57	46	29,2	25,4
Nej	138	135	70,8	74,6
I alt	195	181	100,0	100,0

Note: 21 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

Sammenlignet med 1998 har en lidt større del af amterne/kommunerne afprøvet andre dialogformer end de hidtil anvendte til inddragelse af borgerne. I sammenhæng med svarene på spørgsmål 7 peger resultatet på at det ikke kun er den samme gruppe af amter/kommuner som udvider antallet af initiativer – flere amter og kommuner tager andre dialogformer i brug og fornyer sig dermed.

Spørgsmål 9: I hvilket omfang deltager grupper m.v. uden for amtets/kommunens egen organisation i lokal Agenda 21-arbejdet?

	Meget aktiv				Deltager noget				Deltager ikke			
	Antal		Pct. af aktive		Antal		Pct. af aktive		Antal		Pct. af aktive	
	2001	1998	2001	1998	2001	1998	2001	1998	2001	1998	2001	1998
Børn indtil 15 år	11	7	5,1	3,5	63	38	29,2	19,0	137	155	63,4	77,5
Unge (15-25 år)	1	1	0,5	0,5	42	40	19,4	20,0	168	159	77,8	79,5
Enkeltpersoner ("ildsjæle")	78	65	36,1	32,5	62	50	28,7	25,0	71	85	32,9	42,5
Invandrere eller etniske minoriteter	0	0	0,0	0,0	15	4	6,9	2,0	196	196	90,7	98,0
Arbejdsløse	1	2	0,5	1,0	28	24	13,0	12,0	182	174	84,3	87,0
Handicappede	1	0	0,5	0,0	14	9	6,5	4,5	196	191	90,7	95,5
"Grønne foreninger"	43	48	19,9	24,0	75	64	34,7	32,0	93	88	43,1	44,0
Temaorienterede borgergrupper	32	27	14,8	13,5	63	42	29,2	21,0	116	131	53,7	65,5
Lokalråd, landsbylaug eller lignende	20	14	9,3	7,0	57	40	26,4	20,0	134	146	62,0	73,0
Boligselskaber/lejerforeninger	6	13	2,8	6,5	48	45	22,2	22,5	157	142	72,7	71,0
Grundejerforeninger	2	3	0,9	1,5	34	36	15,7	18,0	175	161	81,0	80,5
Industri/handel/service	7	6	3,2	3,0	57	52	26,4	26,0	147	142	68,1	71,0
Landbrug, skovbrug	8	5	3,7	2,5	39	36	18,1	18,0	164	159	75,9	79,5
Fagforeninger	1	1	0,5	0,5	28	30	13,0	15,0	182	169	84,3	84,5
Idrætsforeninger	3	2	1,4	1,0	33	27	15,3	13,5	175	171	81,0	85,5
Forskning/uddannelse/folkeoplysning	3	5	1,4	2,5	39	32	18,1	16,0	169	163	78,2	81,5
Andet	4	6	1,9	3,0	13	9	6,0	4,5	1	31	0,5	15,5

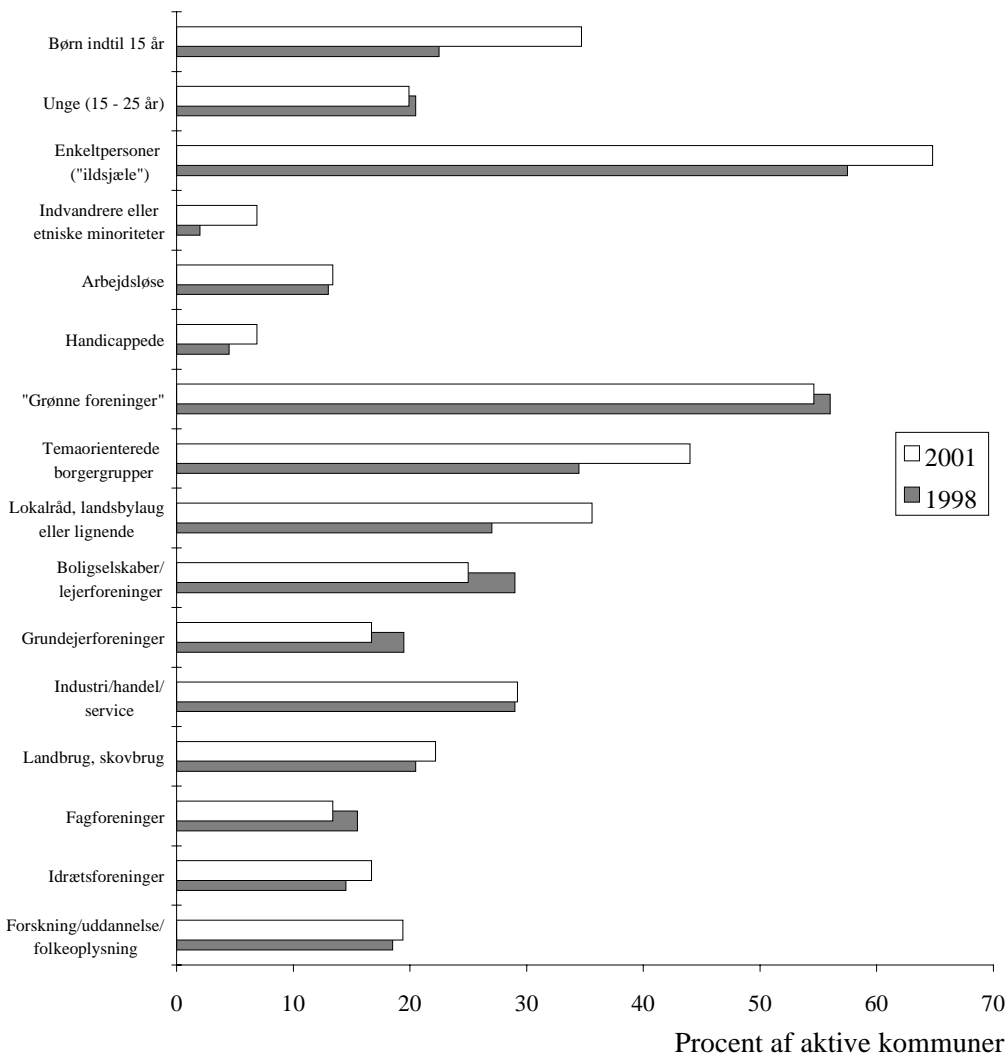
Note: 18 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet. Endvidere er spørgsmålet for en del amters/kommuners vedkommende ufuldstændigt udfyldt. Grupper uden svarmarkering er medregnet under "deltager ikke" (undtaget opsamlingsgruppen "andet"). Dette er uændret i forhold til 1998-undersøgelsen.

For at fremme overblikket er det i den følgende figur illustreret hvilke grupper m.v. der deltager meget aktivt eller deltager noget. Resultaterne er kommenteret under figuren.

Som det er beskrevet i noten til skemaet, bliver grupper uden svarmarkering som hovedregel medregnet under "deltager ikke". Dette kan være misvisende da nogle amter/kommuner med meget aktive borgergrupper m.v. ikke har udfyldt spørgsmålet og derfor rubriceres som om deltagelsen er lav. Af hensyn til ønsket om sammenlignelighed med 1998-undersøgelsen er opgørelsen, på trods af problemet, fastholdt i denne undersøgelse.

Under andet ser man en betydelig forskel mellem 1998 og 2001. Det vurderes imidlertid at der alene er tale om en ændring i opgørelsesmetoden. I 2001 regnes der med at grupper der er angivet i kategorien "andet", alle deltager noget hvis det ikke er markeret i hvilket omfang de deltager. Gruppen ville således ikke være anført hvis de ikke deltager. Indholdsmæssigt skal det bemærkes at "Grøn Guide" er den hyppigst forekommende deltager i lokal Agenda 21-arbejde der ikke direkte er spurgt til i spørgeskemaet.

Spørgsmål 9 Er meget aktive eller deltager noget

Enkeltpersoner ("ildsjæle") er fortsat klart de mest aktive uden for amtets/kommunens egen organisation. Dernæst er det "grønne foreninger", temaorienterede borgergrupper og lokalråd, landsbylaug eller lignende som er meget aktive. Børn indtil 15 år og virksomheder (industri/handel/service) deltager også i mere end en fjerdedel af de Agenda-aktive amter/kommuner.

Fra 1998 til 2001 er deltagelsen i overvejende grad uændret, eller lidt højere for langt de fleste grupper. I 1998-undersøgelsen blev det specifikt anbefalet at væsentlige aktørgrupper, som bl.a. børn og unge, blev prioriteret højt. Det skal i den sammenhæng bemærkes at børn indtil 15 år er den gruppe hvor der er sket den største fremgang. Blandt de øvrige grupper der deltager mere, er enkeltpersoner ("ildsjæle"), indvandrere eller etniske minoriteter, temaorienterede borgergrupper og lokalråd, landsbylaug eller lignende.

Spørgsmål 10: Har amtet/kommune inden for rammerne af lokal Agenda 21 aktiviteter, der er igangsat på borgerinitiativ?

	Antal		Procentvis fordeling	
	2001	1998	2001	1998
Ja	88	100	43,6	53,5
Nej	114	87	56,4	46,5
I alt	202	187	100,0	100,0

Note: 14 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

Færre amter/kommuner har aktiviteter der er igangsat på borgerinitiativ i 2001 sammenlignet med 1998. Stadig er der trods alt flere end i 1996 hvor kun en tredjedel af de Agenda-aktive amter/kommuner svarede ja til spørgsmålet.

Man kan forestille sig flere grunde til tilbagegangen. Oplagt er det naturligvis at der kan være sket en afmatning i borgernes initiativrigdom. En anden forklaringsmulighed er at kommunen i højere grad end tidligere er drivkraften bag igangsætning af initiativer. Det kan fx ske ved at kommunen overtager ejerskabet med aktiviteter allerede i idéfasen. Umiddelbart virker en sådan udvikling sandsynlig, i takt med at lokal Agenda 21 til en vis grad institutionaliseres.

Spørgsmål 11: Indeholder lokal Agenda 21 samarbejdsprojekter med nabo-amter/kommuner om problemer, der rækker ud over amtets/kommunens grænser?

	Antal		Procentvis fordeling	
	2001	1998	2001	1998
Ja	87	76	42,9	40,2
Nej	116	113	57,1	59,8
I alt	203	189	100,0	100,0

Note: 13 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

Sammenlignet med 1998 er fordelingen af svar stort set uændret. En relativt stor andel af amter/kommuner angiver at have samarbejdsprojekter med nabo-amter/-kommuner om problemer der rækker ud over amtets/kommunens grænser. Selv om lokal Agenda 21 pr. definition har et lokalt udgangspunkt, er der således også lokalt og regionalt behov for at angribe grænseoverskridende problemer i fællesskab – et eksempel kunne være trafikproblemer. Ligesom miljøproblemer ofte kræver tiltag i fællesskab mellem nationer, er der også i mange henseender problemer der kræver samarbejde på tværs af kommune- og amtsgrænser.

Spørgsmål 12: Hvordan er lokal Agenda 21 organiseret? Mulighed for flere afkrydsninger.

	Antal		Pct. af aktive	
	2001	1998	2001	1998
Findes et borgerforum eller lign. som fast dialogpartner til amtet/kommunen?	67	60	31,0	30,0
Er der nedsat et politisk udvalg til at fremme og følge lokal Agenda 21?	29	26	13,4	13,0
Har amtet/kommunen en Grøn Guide eller naturvejleder som lokal Agenda 21-medarbejder	69	43	31,9	21,5
Er der i forvaltningen udpeget en lokal Agenda 21-medarbejder/koordinator	182	162	84,3	81,0
Har man i forvaltningen en fast lokal Agenda 21-arbejdsgruppe?	52	47	24,1	23,5
Har man lokal Agenda 21-arbejdsgrupper med blandet politiker-borger-medarbejder deltagelse?	45	23	20,8	11,5

Note: 17 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

Langt størstedelen af amter og kommuner har udpeget en lokal Agenda 21-medarbejder/koordinator i forvaltningen. De 84% er nogenlunde uændret i forhold til 1998, mens tallet for 1996 var 56%.

I det hele taget giver 2001-resultaterne stort set samme billede af organiseringen som i 1998. Fordelingen adskiller sig kun fra 1998-tallene på to områder.

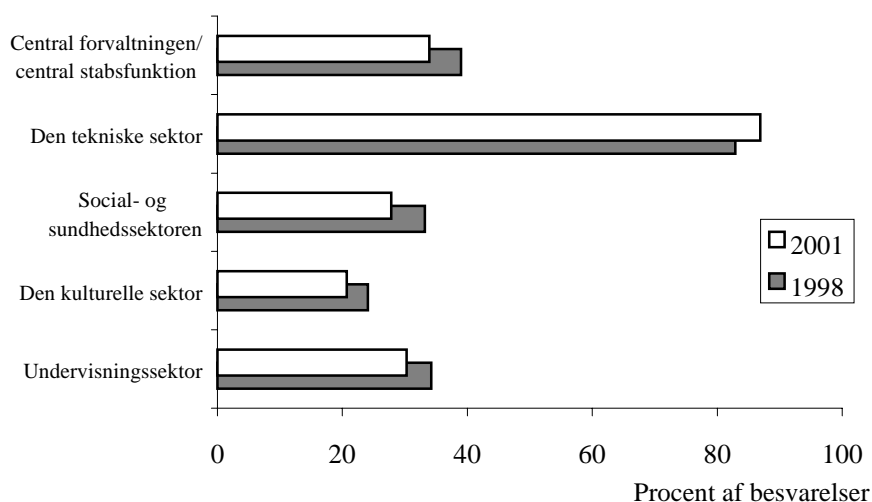
For det første er det blevet mere udbredt at amtet eller kommunen har en Grøn Guide eller en naturvejleder som lokal Agenda 21-medarbejder. Det gælder nu for ca. 1/3 af de Agenda-aktive amter og kommuner. For det andet er arbejdsgrupper med blandet politiker-borger-medarbejder deltagelse blevet noget mere almindeligt.

Spørgsmål 13: Hvor kraftigt er de enkelte forvaltningssektorer involveret?

	Har ledende rolle				Deltager aktivt				Deltager begrænset				Deltager ikke			
	Antal		Procent		Antal		Procent		Antal		Procent		Antal		Procent	
	2001	1998	2001	1998	2001	1998	2001	1998	2001	1998	2001	1998	2001	1998	2001	1998
Centralforvaltningen/central stabsfunktion	37	36	18,7	19,2	30	37	15,2	19,8	61	63	30,8	33,7	70	51	35,4	27,3
Den tekniske sektor	120	100	60,6	53,5	52	55	26,3	29,4	26	31	13,1	16,6	0	1	0,0	0,5
Social- og sundhedssektoren	5	4	2,5	2,1	50	58	25,3	31,1	72	60	36,4	32,1	71	65	35,9	34,8
Den kulturelle sektor	2	5	1,0	2,7	39	40	19,7	21,4	73	67	36,9	35,8	84	75	42,4	40,1
Undervisningssektor	1	1	0,5	0,5	59	63	29,8	33,7	71	70	35,9	37,4	67	53	33,8	28,4

Note: 18 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet. Endvidere er spørgsmålet for nogle amter/kommuners vedkommende ufuldstændigt udfyldt. Forvaltninger uden svarmarkering, blandt de ufuldstændige besvarelser, er i denne opgørelse medregnet under "deltager ikke", hvilket er uændret i forhold til 1998-undersøgelsen. Procentandelen er beregnet ud fra antal svar på spørgsmålet (198 i 2001, 187 i 1998).

Spørgsmål 13 *Har ledende rolle eller deltager aktivt*

Fra 1998 til 2001 er der sket en koncentration af den ledende rolle eller aktive deltagelse i den tekniske sektor på bekostning af de øvrige forvaltningssektorer. Af skemaet ses at den tekniske sektors fremgang er sket ved at den i højere grad har en ledende rolle. Billedet svarer for de øvrige forvaltningssektorer omtrentligt til situationen i 1996.

Den tekniske sektor har hele tiden været den ledende sektor – en position der er forstærket. En mulig baggrund herfor er at lovgivningen om redegørelse for lokal Agenda 21-strategi er placeret i planloven der traditionelt sorterer under den tekniske forvaltning.

Uden at det kan eftervises ud fra besvarelserne, kan der være en fare for at lokal Agenda 21 opfattes som et primært teknisk anliggende, i takt med at ledelsen og deltagelsen koncentrerer sig i den tekniske forvaltning. Centralforvaltningen der fortsat er velrepræsenteret i lokal Agenda 21-arbejdet, kan i den sammenhæng være væsentlig at få engageret i en ledende og koordinerende rolle.

Spørgsmål 14: *Er der anvendt budgetmidler til nedenstående aktiviteter? Mulighed for flere afkrydsninger.*

	Antal		Procent af aktive	
	2001	1998	2001	1998
Information og kampagner over for borgere om lokal Agenda 21	107	87	49,5	43,5
Information og kampagner over for virksomheder om lokal Agenda 21	42	25	19,4	12,5
Finansiering af lokal Agenda 21-aktiviteter igangsat af borgergrupper	88	71	40,7	35,5
Uddannelse/orientering af amtets/kommunens personale	71	60	32,9	30,0

Note: 64 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

Tendensen er entydigt en fremgang i anvendelsen af budgetmidler til alle de angivne aktiviteter. Fordelingen er nogenlunde uændret sådan at det fortsat er aktiviteter rettet mod borgere der er i fokus. Det skal alligevel bemærkes at den største fremgang vedrører information og kampagner over for virksomheder hvilket indikerer en øget indsats på dette område.

Udviklingen fra 1998 til 2001 understreger at aktiviteterne tages seriøst. Den øgede anvendelse af budgetmidler på området, peger i retning af at lokal Agenda 21 i stigende grad indgår som en integreret del i flere og flere amter og kommuners arbejde.

Metodisk er det et problem at hele 64 af de Agenda-aktive amter/kommuner ikke har svaret på spørgsmålet idet procenten beregnes ud af antallet af Agenda-aktive. I stedet for at sætte antallet af angivelser i forhold til de 152 amter/kommuner der har svaret på spørgsmålet, er det valgt at fastholde beregningsformen, hvilket gør resultaterne sammenlignelige med 1998-undersøgelsen.

Det betyder imidlertid at fx andelen af amter/kommuner der har anvendt budgetmidler til information og kampagner over for borgere om lokal Agenda 21 undervurderes. Andelen er rettelig 70% (antal ud af de amter/kommuner der har svaret på spørgsmålet) selv om det "kun" er 50% af alle de aktive amter/kommuner.

Spørgsmål 15: Har amtet/kommunen taget initiativ til eller været involveret i projekter eller aktiviteter under overskriften lokal Agenda 21 der har nedstående som formål, eller hvor nedstående er et resultat af indsatsen? Mulighed for flere afkrydsninger.

	Antal		Procent af aktive	
	2001	1998	2001	1998
Ændringer af forbrugsmønstre og levevilkår	99	78	45,8	39,0
Aktiviteter, der har til formål at styrke sundheden og livskvalitet	62	48	28,7	24,0
Bæredygtige bosætningsmønstre	74	50	34,3	25,0
Beskyttelse af atmosfæren og nedsættelse af luftforureningen	61	47	28,2	23,5
Styrkelse af vedvarende og fornybare energiresourcer samt nedsættelse af energiforbrug	85	74	39,4	37,0
Skovrejsning og bevarelse af skov	46	40	21,3	20,0
Bæredygtige landbrug	19	23	8,8	11,5
Bevarelsen af den biologiske mangfoldighed	57	46	26,4	23,0
Beskyttelse af havene	66	51	30,6	25,5
Beskyttelse af grund- og drikkevandskvalitet	120	96	55,6	48,0
Beskyttelse af vand, søer og vandløb	82	64	38,0	32,0
Nedbringelse af forbruget af giftige kemikalier og forvaltning af farligt affald	84	69	38,9	34,5
Forvaltning af fast affald og spildevand	104	64	48,1	32,0
Grøn erhvervsudvikling og samarbejde med virksomhederne om renere teknologi	62	42	28,7	21,0
Grøn turisme	34	21	15,7	10,5
Uddannelse og offentlig bevidstgørelse om lokal Agenda 21	88	75	40,7	37,5
Andet	15	16	6,9	8,0

Note: 39 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

Også med hensyn til amtets/kommunens initiativrigdom og involvering er der stort set fremgang over hele linien. De steder hvor der er sket det største op-sving er omkring forvaltning af fast affald og spildevand, bæredygtige bosætningsmønstre, grøn turisme og grøn erhvervsudvikling og samarbejde med virksomhederne om renere teknologi.

Beskyttelse af vand i forskellige former udviser samlet set en betydelig stigning i aktivitetsniveauet. Beskyttelse af grund- og drikkevandskvalitet er fortsat det område hvor amter/kommuner tager flest initiativer, eller på anden måde involverer sig. Affald og spildevand samt forbrugsmønstre og levevilkår er andre store områder.

En undtagelse i fremgangen er aktiviteter vedrørende bæredygtige landbrug. Desuden er der sket en lille nedgang inden for gruppen andet, hvor amter/kommuner bl.a. har noteret tværkommunale og internationale samarbejdsprojekter om forskellige emner.

Ligesom ved spørgsmål 14 betyder opgørelsen af procent ud af alle Agenda-aktive amter/kommuner at andelen undervurderes, da der også vedrørende spørgsmål 15 er en del amter/kommuner der ikke har svaret.

Spørgsmål 16: Hvilke af nedenstående metoder/redskaber har kommunen benyttet som led i lokal Agenda 21-aktiviteterne? Mulighed for flere af krydsninger.

	Antal		Procent af aktive	
	2001	1998	2001	1998
Energistyring	119	98	55,1	49,0
Miljøstyring	76	58	35,2	29,0
Grønne regnskaber, miljøredegørelser for amtets/kommunens institutioner	102	78	47,2	38,0
Grøn regnskab for amtet/kommunen som helhed	39	25	18,1	12,5
Miljøvurderinger af miljørådsbeslutninger	23	14	10,6	7,0
Udarbejdelse af miljø/bæredygtighedsindikatorer	23	11	10,6	5,5
Udarbejdelse af bæredygtigheds-checkliste el. lign. ved beslutningstagen	14	7	6,5	3,5
Grønne indkøb	96	66	44,4	33,0
Økologisk mad i institutioner og kantiner	86	59	39,8	29,5
"Grøn bog" til amtets/kommunens medarbejdere	13	5	6,0	2,5
Andet	23	19	10,6	9,5

Note: 36 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

Udviklingen siden 1998 viser en positiv tendens for alle metoder og redskaber. Tilsvarende 1998-undersøgelsen domineres besvarelserne af metoder m.v. der har været under udvikling i en længere årrække, men altså også tjener Agenda 21-formål.

De mest benyttede metoder er energistyring, grønne regnskaber/miljøredegørelser for amtets/kommunens institutioner, grønne indkøb, økologisk mad i institutioner og kantiner samt miljøstyring. Størst absolut fremgang er der med hensyn til de to sidstnævnte metoder.

Største relative fremgang kan konstateres med hensyn til "grøn bog" til amtets/kommunens medarbejdere. Der kan også spores en betydelig fremgang i antallet af amter/kommuner der har arbejdet med miljø-/bæredygtighedsindikatorer, om end antallet er beskedent og stadig mindre end opgjort i 1996-undersøgelsen.

Også vedrørende spørgsmål 16 er der en del amter/kommuner der ikke har svaret, derfor undervurderes andelen af amter/kommuner der har benyttet de nævnte metoder og redskaber når procenten opgøres ud af det samlede antal Agenda-aktive amter og kommuner. Igen har muligheden for sammenligning med 1998-tallene betinget at opgørelsesmetoden er fastholdt.

Spørgsmål 17: Har amtet/kommunen som led i lokal Agenda 21-projekter kombineret miljøspørgsmål med sociale, erhvervsmæssige, økonomiske eller kulturelle problemer, eller involveret disse sektorer på tværs af forvaltningen i arbejdet for en bæredygtig udvikling?

	Antal		Procentvis fordeling	
	2001	1998	2001	1998
Ja	75	54	39,1	32,1
Nej	117	114	60,9	67,9
I alt	192	168	100,0	100,0

Note: 24 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

Siden 1998-undersøgelsen er der sket en fremgang i det tværsektorielle arbejde. I 2001 svarer 39% af de Agenda-aktive amter/kommuner bekræftende på spørgsmålet mod 32% i 1998.

Det er ikke sådan at der er sket en generel stigning i det tværsektorielle arbejde siden Agenda 21s start. I 1996-undersøgelsen var det op mod halvdelen (48%) af besvarelserne der var bekræftende. Da det tværsektorielle element er centralt i Agenda 21-arbejdet er stigningen fra 1998 til 2001 positiv og meget velkommen.

I spørgsmål 13 kunne konstateres at den tekniske sektor har forstærket sin ledende rolle i Agenda 21-sammenhæng, mens der er sket en nedgang i de andre sektors deltagelse. På den baggrund er det positivt at se at dette ikke har påvirket det tværsektorielle arbejde negativt.

Angående spørgsmålets udformning er der foretaget mindre ændringer siden sidste undersøgelse. Ændringerne vurderes ikke at have nogen indflydelse på besvarelserne.

Spørgsmål 18: I hvilket omfang har amtet/kommunen opstillet mål for lokal Agenda 21? Mulighed for flere afkrydsninger.

	Antal		Procent af aktive	
	2001	1998	2001	1998
Kvantitative mål	49	37	22,7	18,5
Kvalitative mål	104	80	48,1	40,0
I alt (kvant./ kval. mål)	121	-	56,0	-

Note: 95 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

Omfanget af amter/kommuner der har opstillet mål for lokal Agenda 21 er steget fra 1998 til 2001. I 1998 var der opstillet kvalitative mål for lokal Agenda 21 i 40% af de Agenda-aktive amter/kommuner, mens det i 2001 er 48%. Også antallet af amter/kommuner der benytter kvantitative mål er steget.

Det kan konstateres at målene for lokal Agenda 21 i amterne/kommunerne i overvejende grad er kvalitative. At kvantitative mål er mindre udbredte end

kvalitative skyldes givetvis at det kan være svært at opstille mål for lokal Agenda 21 ved hjælp af et eller få tal.

Såfremt der er interesse for det lokalt, kan det overvejes at supplere målene med lokale indikatorer for en bæredygtig udvikling. En idé er at tage udgangspunkt i lettilgængelige data. Tilføjes de kvantitative oplysninger en forklaring, kan indikatorerne være et væsentligt redskab med hensyn til at evaluere det lokale Agenda 21-arbejde og prioritere den fremtidige indsats. Indikatorerne kan således være med til at sætte tal på udviklingen – også hvad angår de kvalitative mål.

Ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner er det kun godt halvdelen der har besvaret spørgsmålet. De amter/kommuner der ikke har svaret på spørgsmålet, vurderes ikke at have opstillet hverken kvantitative eller kvalitative mål.

Spørgsmålet om kvalitative og kvantitative mål er uændret siden 1998, men gengivelsen af resultatet i rapporten er delvist ændret. I 1998-rapporten var det under "i alt" opgjort hvor mange markeringer for opstillede mål der var registeret, mens det i nærværende rapport angives hvor mange amter/kommuner der har opstillet enten den ene eller anden type af mål. På baggrund heraf kan "i alt"-summerne ikke sammenlignes.

Spørgsmål 19: Kan der efter igangsættelsen af lokal Agenda 21 peges på konkrete eksempler på politiske beslutninger hvor bæredygtighedsovervejelser og dialog med borgerne har fået en ny og øget vægt i forhold til tidligere?

	Antal		Procentvis fordeling	
	2001	1998	2001	1998
Ja	83	72	44,6	43,6
Nej	103	93	55,4	56,4
I alt	186	165	100,0	100,0

Note: 30 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

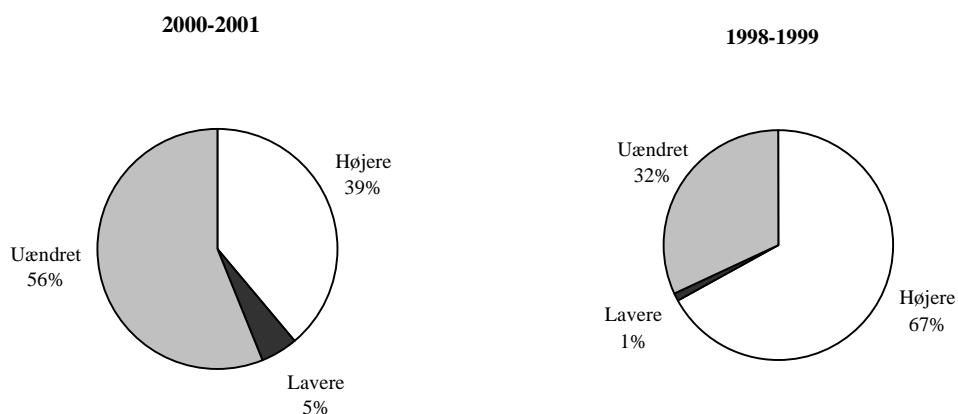
Knap 45% svarer ja til at der kan peges på konkrete eksempler på politiske beslutninger hvor bæredygtighedsovervejelser og dialog med borgerne har fået en ny og øget vægt i forhold til tidligere.

Fordelingen af svar skal tages med stort forbehold da det kan være meget vanskeligt at besvare spørgsmålet. Hensigten med spørgsmålet er at belyse om lokal Agenda 21 har "gjort en forskel", hvilket imidlertid er stadigvæk vanskeliggere jo længere tid amtet/kommunen har været Agenda-aktiv.

Fordelingen af ja- og nej-svar er stort set uændret sammenlignet med 1998-undersøgelsen. Antallet af besvarelser er steget med 21 amter/kommuner

hvilket viser at flere amter/kommuner rent faktisk har oplevet resultater af Agenda 21 i konkrete politiske beslutninger siden 1998.

Spørgsmål 20: Hvordan forventes aktivitetsniveauet inden for rammerne af lokal Agenda 21 at blive i 2001 sammenlignet med 2000?

Note: 8 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

I 1998 forventede 67% af de Agenda-aktive amter og kommuner at aktiviteten i 1999 ville blive højere end i 1998, 32% forventede at aktiviteten vil være uændret, og kun 1% regnede med at aktiviteten ville falde.

I 2001 er forventningerne anderledes. Kun 39% af de Agenda-aktive amter/kommuner forventer at aktivitetsniveauet vil stige fra 2000 til 2001, mens 56% forventer at aktivitetsniveauet vil være uændret, og 5% forventer et fald.

At størstedelen af landets amter og kommuner forventer et uændret lokal Agenda 21 aktivitetsniveau, kan muligvis forklares med at aktivitetsniveauet allerede i dag er højt, ligesom svarene kan indikere at man har nået et mætningspunkt. Skiftet fra en forventning om højere aktivitetsniveau til en overvejende forventning om et uændret aktivitetsniveau fremkalder ikke desto mindre spørgsmålet om hvorvidt det nuværende niveau er passende. Hvis det vurderes ikke at være tilfældet kan der være behov for at påvirke udviklingen.

Spørgsmål 21: Hvis amtet/kommunen skal videregive positive erfaringer med lokal Agenda 21 hvilke 1-2 projekter/aktiviteter/processer vil forvaltningen da særligt fremhæve?

Lidt under halvdelen, eller helt præcist 93 af de Agenda 21-aktive amter og kommuner, har oplyst om positive erfaringer.

Grønne regnskaber, miljøstyring og økologisk kost er de Agenda 21-projekter der umiddelbart har haft størst succes i amterne/kommunerne. For nye Agenda-aktive amter/kommuner kan tilsvarende projekter være et godt udgangspunkt for selv at opnå positive resultater. Hyppigst forekommende er erfaringer omhandlende grønne regnskaber og miljøstyring på kommunens institutioner og hos kommunen betragtet som virksomhed. For børneinstitutioners vedkommende – og til dels andre institutioner fx skoler, ældrecentre og storkøkkener – er omlægningen til økologiske fødevarer et vigtigt element.

Inddragelse af borgere og borgermøder er en meget omtalt positiv erfaring. Mange amter/kommuner har haft stort udbytte af at lytte til borgernes meninger og støtte deres initiativer/projekter, om end nogle amter/kommuner også finder borgerdeltagelsen mangelfuld. Andre amter/kommuner nævner at små målrettede projekter medfører en større borgeraktivitet da borgerne derved kun forpligter sig i kortere perioder hvilket for det enkelte individ forekommer mere overskueligt. Der har også vist sig positivt at lade borgerne styre udviklingen af projekter, herunder nedsættelse af Agenda 21-råd/foreninger.

Ansættelsen af en *Grøn Guide* nævnes i flere amter/kommuner som en positiv erfaring. Begrundelsen er at amter/kommunerne finder at den Grønne Guide har nemmere ved at nå ud til borgerne med sine budskaber end kommunen selv har. De finder at uafhængighed af kommunen er et godt grundlag for en åben kontakt til borgerne.

Projekter med det mål at *minimere mængden af sprøjtegift, bekæmpe ukrudt på en miljørigtig måde eller kompostering og affaldssortering* angives også blandt de positive erfaringer. I disse projekter har borgerinddragelse været et vigtigt element. Mange amter/kommuner er i denne forbindelse gået i spidsen for udviklingen ved at stoppe brugen af pesticider og sprøjtegift på egne arealer.

Trafiksikkerhed og miljørigtig transport nævnes i beskeden grad under positive erfaringer. Eksempler er projekter som ”tag cyklen på arbejde”, miljøtrafikuge m.m. Foruden trafik er aktiviteter rettet mod erhvervsvirksomheder tilsyneladende et svært område i lokal Agenda 21-sammenhæng. Blandt de relativt få positive erfaringer nævnes et projekt med titlen ”bedre udnyttelse af erhvervsaffald” og et andet projekt omhandlende igangsættelse af miljøklubber med det formål at motivere erhvervsvirksomheder til at arbejde med miljøspørgsmål.

Ønskes flere oplysninger om positive erfaringer henvises til Miljøministeriets internetside på adressen: www.lokalagenda21.dk, eller ministeriets Vejledning om strategi for lokal Agenda 21, januar 2002.

Spørgsmål 22: Har amtet/kommunen igangsat udarbejdelse af en strategi for lokal Agenda 21 efter de bestemmelser der er fastsat i planloven?

	Antal	Procentvis fordeling
Ja	84	41,0
Nej	121	59,0
I alt	205	100,0

Note: 11 ud af de 216 Agenda-aktive amter/kommuner i 2001 har ikke svaret på spørgsmålet.

I 2000 vedtog Folketinget en ændring af planloven vedrørende lokal Agenda 21. Af loven fremgår det at amtsråd og kommunalbestyrelser fremover skal redegøre for deres strategi for amtskommunens/kommunens bidrag til en bæredygtig udvikling i det 21. århundrede og amtsrådets/kommunalbestyrelsens politiske målsætninger inden for særlige indsatsområder jf. planlovens § 33 a. Redegørelsen skal offentliggøres inden udgangen af den første halvdel af den kommunale valgperiode – første gang før udgangen af 2003.

Ud af de 205 amter/kommuner der har svaret på spørgsmålet, oplyser 41% at de har igangsat udarbejdelsen af en strategi. Det må umiddelbart betragtes som meget positivt at så mange amter og kommuner har igangsat udarbejdelsen af en strategi for lokal Agenda 21 i sommeren 2001, når man tager i betragtning at en endelig strategi først skal foreligge ved udgangen af 2003.

Da planlovsændringen først er kommet i år 2000 har strategiudarbejdelsen ikke før været et krav. Spørgsmål 22 er således nyt og kan derfor ikke sammenlignes med tidligere år.

4 Konklusioner

På baggrund af undersøgelsen kan konkluderes følgende:

- **Svar fra alle amter og kommuner**

Ligesom i de tidligere undersøgelser er det lykkedes at opnå en besvarelsesprocent på 100 for så vidt angår undersøgelsens helt centrale spørgsmål om hvorvidt der er indledt arbejde med lokal Agenda 21 eller ej.

- **75% af landets amter og kommuner er Agenda 21-aktive**

Resultatet af undersøgelsen er en tydelig – om end aftagende – fremgang i tilslutningen i forhold til tidligere undersøgelser: 216 amter og kommuner er lokal Agenda 21-aktive i 2001, mod 200 i 1998 og 145 i 1996. Fra 1998 til 2001 er det i procent en vækst fra 69% til 75% ud af landets i alt 289 amter og kommuner.

De amter/kommuner der ikke er lokal Agenda 21-aktive, begrundet det med manglende ressourcer/tid og dernæst manglende politisk-administrativ interesse og manglende borgerhenvendelser. Af svarene fremgår at der er en del amter/kommuner hvor Agenda 21 internt er under forberedelse, men hvor det alligevel vurderes at man ikke har indledt arbejdet med lokal Agenda 21. Dette peger på at amterne/kommunerne opfatter det som forholdsvis forpligtende at svare ja til at man har indledt arbejdet.

Undersøgelsen viser således tegn på at ja-andelen i 2001 kunne være større, og at der således kunne være mere end 75% aktive hvis amter og kommuner havde anvendt samme kriterier for at svare ja som ved tidligere statusundersøgelser.

- **Lokal Agenda 21 udbredes og forankres i stigende grad**

Siden 1998 er der sket en naturlig fremgang i Agenda 21-arbejdet. Der er sket en mindre fremgang hvad angår igangsatte projekter og antallet af involverede aktører. Ligeledes har langt flere amter/kommuner, 49% mod 29%, afsluttet deres første Agenda-projekter. Dette viser at mange amter/kommuner nu er nået ud over opstartsfasen for Agenda 21 og løbende igangsætter og færdiggør nye projekter.

Lokal Agenda 21 er også under forankring i amter og kommuner. Dette ses bl.a. af at Agenda 21 oftere er integreret i region-/kommuneplanerne. Ligeledes er aktivitetsniveauet generelt vokset, og den lokale opmærksomhed omkring Agenda 21 er steget. Mest bemærkelsesværdig er stigningen i amters og kommuners økonomiske støtte.

- **Enkelte skyer i horisonten**

Størstedelen af amterne og kommunerne forventer i 2001 et uændret aktivitetsniveau i forhold til 2000, hvilket antyder at lokal Agenda 21-arbejdet

nogle steder har nået et mætningspunkt. Dette resultat afviger fra 1998-undersøgelsen hvor flertallet forventede et højere aktivitetsniveau.

Udviklingen svarer i store træk til konklusionen på spørgsmål 1 der viser at nettotilgangen af amter og kommuner der har indledt arbejdet med lokal Agenda 21 er mindre voldsom end tidligere.

- **Strategiudarbejdelse igangsat**

En stor del (41%) af de Agenda-aktive amter og kommuner har allerede igangsat udarbejdelsen af en strategi for Agenda 21 på baggrund af de bestemmelser der er fastsat i planloven. Da offentliggørelsen først skal finde sted ved udgangen af 2003, og kommunal- og amtsrådsvalget ikke var overstået ved undersøgelsens gennemførelse, er det dels positivt, dels overraskende at der allerede er taget hul på strategiarbejdet, idet der i høj grad er lagt op til at strategien er et politisk dokument.

Bilag 1

Miljø- og Energiministeriet
Amtsrådsforeningen
Kommunernes Landsforening

Maj 2001

Undersøgelse af lokal Agenda 21

Kommune Amt Navn.....

Kontaktperson vedrørende skemaet.....

Forvaltning.....Tlf.....

Det udfyldte skema bedes **senest den 2. juli, 2001** tilsendt:

Miljø- og Energiministeriet, Landsplanafdelingen
Højbro Plads 4
1200 København K
Att.: Frederik Brun Madsen

Evt. spørgsmål vedrørende skemaet bedes rettet til LPA / Frederik Brun Madsen, tlf.: 3392 5557,
E-mail: xfbm@mem.dk eller Peer Frank, tlf.: 3392 7479, E-mail: pf@mem.dk

Spørgsmål:

1. Har amtet/kommunen indledt arbejdet med Lokal Agenda 21?

I en ændring af planloven, som blev vedtaget af folketinget i 2000, er det beskrevet hvad en strategi for lokal Agenda 21 skal indeholde. Der er dog ikke krav til, at denne strategi skal være færdig før udgangen af 2003. Hovedparten af landets amter og kommuner har i 90'erne igangsat lokal Agenda 21 aktiviteter. I den tidligere udsendte vejledning om lokal Agenda 21 er der op stillet 5 pejlemærker, der karakteriserer lokal Agenda 21-aktiviteter: Helhedssyn, og tværsektoriel tænkning, aktiv borgerdeltagelse, kredsløbstankegang, inddragelse af globale hensyn og styrkelse af det langsigtede perspektiv. Det er således op til amtet / kommunen - enten ud fra disse pejlemærker - eller udfra planlovsændringen at bedømme, om der er indledt arbejdet med lokal Agenda 21.

Ja Nej

2. Hvis ja, hvornår?

Før 1996 1996 1997 1998 1999 2000

3. Hvis nej, hvorfor? Gerne flere krydser. Skemaet kræver herefter ikke yderligere besvarelse.

- a. Manglende politisk-administrativ interesse
- b. Manglende ressourcer
- c. Manglende information
- d. Manglende tid
- e. Manglende borgerhenvendelse
- f. Andet (angiv).....

4. Benyttes betegnelsen "lokal Agenda 21" eller "Agenda 21" i amtets/kommunens information indadtil og over for borgerne?

Ja

Nej

5. Hvad er status for lokal Agenda 21 i dag?

- a. Under forberedelse internt i amtet/kommunen
- b. Dialog med borgerne indledt
- c. Projekter igangsat
- d. De første projekter er afsluttet

6. Hvilken dokumentationsform anvendes for lokal Agenda 21? *Gerne flere krydser*

- a. Lokal Agenda 21 betragtes blot som en særlig "indfaldsvinkel" på arbejdet og er ikke skriftligt dokumenteret
- b. Lokal Agenda 21 finder udtryk i et særskilt plandokument
- c. Lokal Agenda 21 er integreret i regionplanen/kommuneplanen
- d. Lokal Agenda 21 er integreret i miljøhandlingsplanen
- e. Andet (anfør).....

7. Hvad har amtet/kommunen gjort for at skabe/fastholde lokal opmærksomhed om og interesse for lokal Agenda 21? *Gerne flere krydser.*

- a. Borgermøde(r) for hele amtet/kommunen
- b. Borgermøder for lokalt afgrænsede dele af amtet/kommunen
- c. Møder med særligt indbudte foreninger, enkeltpersoner, m.v.
- d. Møder med særligt sammensat miljøforum, dialogforum eller lign.
- e. Information via lokalpressen
- f. Information via lokal TV/radio
- g. Information via Internettet
- h. Nyhedsbrev om lokal Agenda 21
- i. Husstandsomdeling af foldere, breve, spørgeskemaer eller lign.
- j. Information via særligt miljøcenter
- k. Undervisning (skoler, studiekredse, oplysningsforbund, m.m.)
- l. Opsøgende virksomhed
- m. Miljømesse, udstillinger, "grøn uge" eller lign.
- n. Økonomisk støtte til borgerinitiativer
- o. Utraditionelle opmærksomhedsskabende initiativer (angiv eks.).....
-

8. Har amtet/kommunen, som led i lokal Agenda 21, afprøvet andre dialogformer end de hidtil anvendte til inddragelse af borgerne? *Med "dialogformer" menes aktiviteter som borgermøder, fremtidsværksteder, nabolagsmøder, studiekredse eller lign.*

Ja

Nej

9. I hvilket omfang deltager grupper m.v. uden for amtets/kommunens egen organisation i lokal Agenda 21-arbejdet? *Afkryds skemaet nedenfor.*

	Deltager ikke	Deltager noget	Meget aktiv
Børn indtil 15 år			
Unge (15-25 år)			
Enkeltpersoner ("ildsjæle")			
Indvandrere og etniske minoriteter			
Arbejdsløse			
Handicappede			
"Grønne" foreninger			
Temaorienterede borgergrupper			
Lokalråd, landsbylaug eller lign.			
Boligselskaber/lejerforeninger			
Grundejerforeninger			
Industri/handel/service			
Landbrug, skovbrug			
Fagforeninger			
Idrætsforeninger			
Forskning/uddannelse/folkeoplysning			
Andet (angiv)			

10. Har amtet/kommunen inden for rammerne af lokal Agenda 21 aktiviteter, der er igangsat på borgerinitiativ?

Ja

Nej

11. Indeholder lokal Agenda 21 samarbejdsprojekter med nabo-amter/kommuner om problemer, der rækker ud over amtets/kommunens grænser?

Ja

Nej

12. Hvordan er lokal Agenda 21 organiseret? *Kryds af.*

- a. Findes et borgerforum eller lign. som fast dialogpartner til amtet/kommunen?
- b. Er der nedsat et politisk udvalg til at fremme og følge lokal Agenda 21?
- c. Har amtet/kommune en Grøn Guide eller naturvejleder som lokal Agenda 21-medarbejder?
- e. Er der i forvaltningen udpeget en lokal Agenda 21-medarbejder/koordinator?
- f. Har man i forvaltningen en fast lokal Agenda 21-arbejdsgruppe?
- g. Har man lokal Agenda 21-arbejdsgrupper med blandet politiker-borger-medarbejder deltagelse?

13. Hvor kraftigt er de enkelte forvaltningssektorer involveret? Afkryds følgende skema.

	Har ledende rolle	Deltager aktivt	Deltager begrænset	Deltager ikke
Centralforvaltningen/central stabsfunktion				
Den tekniske sektor				
Social- og sundhedssektoren				
Den kulturelle sektor				
Undervisningssektoren				

14. Er der anvendt budgetmidler til nedenstående aktiviteter? Kryds af.

- a. Information og kampagner over for borgere om lokal Agenda 21
- b. Information og kampagner over for virksomheder om lokal Agenda 21
- c. Finansiering af lokal Agenda 21 aktiviteter igangsat af borgergrupper
- d. Uddannelse/orientering af amtets/kommunens personale

15. Har amtet/kommunen taget initiativ til eller været involveret i projekter eller aktiviteter *under overskriften lokal Agenda 21*, der har nedenstående som formål, eller hvor nedenstående er et resultat af indsatsen? Kryds af.

- a. Ændring af forbrugsmønstre og levevilkår (f.eks. grønne familier, økologiske torvedage, miljømesse, genbrugsbutik, miljøhåndbog)?
- b. Aktiviteter, der har til formål at styrke sundheden og livskvalitet?
- c. Bæredygtige bosætningsmønstre (f.eks. byøkologi, økologisk/miljøvenligt byggeri, "grøn" byfornyelse og kvartersløft, bæredygtige landsbymiljøer)?
- d. Beskyttelse af atmosfæren og nedsættelse af luftforurening (f.eks. nedsættelse af CO₂-udslip, trafikbegrænsende foranstaltninger, parkeringsrestriktioner)?
- e. Styrkelse af vedvarende og fornybare energiressourcer samt nedsættelse af energiforbrug?
- f. Skovrejsning og bevarelse af skov
- g. Bæredygtige landbrug
- h. Bevarelse af den biologiske mangfoldighed (f.eks. grønne kiler for at forbedre levedygtigheden for dyr og planteliv, genskabelse af småbiotoper)?
- i. Beskyttelse af havene (f.eks. Blå Flag)?
- j. Beskyttelse af grund- og drikkevandskvalitet (f.eks. pesticidplan, nedbringelse af pesticidforbruget i private husstande, offentlige områder og industri/landbrug)?
- k. Beskyttelse af søer, åer og vandløb (f.eks. ved oprensning)?
- l. Nedbringelse af forbruget af giftige kemikalier og forvaltning af farligt affald?
- m. Forvaltning af fast affald og spildevand (f.eks. kompostering, biologisk spildevandsrensning)?
- n. Grøn erhvervsudvikling og samarbejde med virksomhederne om renere teknologi (f.eks. udarbejdelse af miljømanualer)?
- o. Grøn turisme?
- p. Uddannelse og offentlig bevidstgørelse om lokal Agenda 21 (f.eks. undervisning i skoler, efteruddannelse af medarbejdere, information til borgere, virksomheder)?
- q. Andet(angiv)

16. Hvilke af nedenstående metoder/redskaber har kommunen benyttet som led i lokal Agenda 21-aktiviteterne? *Kryds af.*

- a. Energistyring
- b. Miljøstyring
- c. Grønne regnskaber, miljøredegørelser for amtets/kommunens institutioner
- d. Grønt regnskab for amtet/kommunen som helhed
- e. Miljøvurdering af byrådsbeslutninger
- f. Udarbejdelse af miljø/bæredygtighedsindikatorer
- g. Udarbejdelse af bæredygtigheds-checkliste el. lign. ved beslutningstagen
- h. Grønne indkøb
- i. Økologisk mad i institutioner og kantiner
- j. "Grønbog" til amtets/kommunens medarbejdere
- k. Andet (anfør).....

17. Har amtet/kommunen som led i lokal Agenda 21 projekter, der kombinerer miljøspørgsmål med sociale, erhvervsmæssige, økonomiske eller kulturelle problemer, eller som involverer disse sektorer i arbejdet for en bæredygtig udvikling?

Ja Nej

18. I hvilket omfang har amtet/kommunen opstillet mål for lokal Agenda 21? *Kryds af.*

- a. Kvantitative mål
- b. Kvalitative mål

19. Kan der efter igangsættelsen af lokal Agenda 21 peges på konkrete eksempler på politiske beslutninger, hvor bæredygtighedsovervejelser og dialog med borgerne har fået en ny og øget vægt i forhold til tidligere?

Ja Nej

20. Hvordan forventes aktivitetsniveauet inden for rammerne af lokal Agenda 21 at blive i 1999 sammenlignet med 1998?

Højere Lavere Uændret

21. Hvis amtet/kommunen skal videregive positive erfaringer med lokal Agenda 21, hvilke 1-2 projekter/aktiviteter/processer vil man da særligt fremhæve?

Giv overskrift og et par linier om hvert projekt samt kontaktperson på den pågældende aktivitet. Der efterlyses især positive erfaringer med projekter, der indebærer borgernes aktive medvirken, projekter der er tværgående i forvaltningen samt projekter, hvor kommunens forvaltning selv går i spidsen. Skriv venligst kortfattet svar i overskrifts-/stikordsform nedenfor:

.....

.....

.....

.....

.....

22. Har amtet/kommunen igangsat udarbejdelse af en strategi for lokal Agenda 21, efter de bestemmelser, der er fastsat i planloven?

Ja

Nej

Planlovens bestemmelser om lokal Agenda 21 lyder:

Kapitel 6 a

Lokal Agenda 21

§ 33 a. Amdsråd og kommunalbestyrelser skal inden udgangen af den første halvdel af den kommunale valgperiode offentliggøre en redegørelse for deres strategi for amtskommunens henholdsvis kommunens bidrag til en bæredygtig udvikling i det 21. århundrede med oplysninger om, hvordan der skal arbejdes helhedsorienteret, tværfagligt og langsigtet, og hvordan befolkningen, virksomheder, organisationer og foreninger vil blive inddraget i arbejdet (lokal Agenda 21). Strategien skal indeholde amtsrådets henholdsvis kommunalbestyrelsens politiske målsætninger for det fremtidige arbejde inden for følgende indsatsområder:

- 1) Mindskelse af miljøbelastningen,
- 2) fremme af en bæredygtig byudvikling og byomdannelse,
- 3) fremme af biologisk mangfoldighed,
- 4) inddragelse af befolkningen og erhvervslivet i det lokale Agenda 21-arbejde og
- 5) fremme af et samspil mellem beslutningerne vedrørende miljømæssige, trafikale, erhvervsmæssige, sociale, sundhedsmæssige, uddannelsesmæssige, kulturelle og økonomiske forhold.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte redegørelse skal samtidig med offentliggørelsen sendes til miljø- og energiministeren.

§ 33 b. Miljø- og energiministeren giver hvert fjerde år en redegørelse for det lokale Agenda 21-arbejde i amtskommuner og kommuner til et af Folketinget nedsat udvalg. Redegørelsen skal tilvejebringes i samarbejde med de kommunale organisationer.

Tak for hjælpen!

Hvad er lokal Agenda 21?

Bæredygtig udvikling handler bl.a. om den måde vi lever, arbejder, producerer og indretter os på. Hvis disse funktioner skal ændres til fordel for en bæredygtig udvikling, er det vigtigt med en bred folkelig opbakning og at forskellige aktører handler i samspil. På Rio-konferencen i 1992 blev miljø og udvikling sat på dagsordenen. Stats- og regeringschefer fra 181 lande blev enige om at der skulle laves handlingsprogrammer for det 21. århundrede som hviler på initiativer fra bl.a. lokale myndigheder. De lokale myndigheder blev opfordret til at sætte bæredygtighed højt på dagsordenen, bl.a. ved at inddrage lokalsamfundet. Resultatet blev det vi i dag kender som lokal Agenda 21.

Siden 1994 har mange danske amter og kommuner gjort erfaringer med lokal Agenda 21, og i løbet af 8 år kan det konstateres at 75% af landets lokale myndigheder arbejder med lokal Agenda 21. Lokal Agenda 21 er baseret på frivillighed, og kendetegnet for arbejdet er at der handles i forhold til de lokale betingelser og muligheder. Det betyder at der ikke eksisterer en entydig definition. I Danmark blev der i 1994 opstillet 5 vejledende pejlemærker: Helhedssyn, tværsektoriel tænkning, aktiv borgerdeltagelse, kredsløbstankegang, inddragelse af det globale hensyn og styrkelse af det langsigtede perspektiv. Lokal Agenda 21 kan således ses som et redskab der kan koble proces og indhold. De procesmæssige kendetegn går på borgerdeltagelse og tværsektorielt samarbejde, hvor de mere indholdsmæssige elementer først og fremmest er op til lokalområdet selv at definere, inden for rammerne: reducere af ressourceforbrug, mindske af forureningsniveauet samt hensyn til biologisk mangfoldighed og globale problemstillinger.

Der er gjort mange erfaringer siden 1994. Samarbejde med lokale aktører har strakt sig lige fra aktive borgere, offentlige institutioner, grønne organisationer til erhvervslivet samt landbrugsorganisationer m.fl..

Lokal Agenda 21 i planloven

I foråret 2000 vedtog Folketinget en ændring i planloven som indeholder nogle bestemmelser for lokal Agenda 21. Lovgivningen fastholder det frivillige aspekt og det brede samarbejde, men samtidigt forpligtes kommunalbestyrelser og amtsråd til at redegøre for deres lokal Agenda 21-strategi hvert fjerde år. Strategien skal indeholde målsætninger inden for følgende områder: Mindske af miljøbelastningen, bæredygtig byudvikling, biologisk mangfoldighed, inddragelse af befolkningen og erhvervslivet samt samspil mellem forskellige sektorer. Ved udgangen af 2003 skal alle amter og kommuner senest offentliggøre deres første strategi.

